

Flå kommune
Sentrumsvegen 24
3539 Flå
postmottak@flaa.kommune.no

Drammen, 31. mai 2023

Dette brevet sendes på vegne av DNT Drammen og Omegn, Kongsberg og Omegns Turistforening, DNT Ringerike, Norges Jeger- og Fiskerforbund Buskerud, Naturvernforbundet i Buskerud, Birdlife Norge avd. Buskerud, Drammen klatreklubb, Buskerud KFUK-KFUM Speidere, Buskerud orienteringskrets, NOTS Drammen og Omegn, Buskerud Botanisk forening, Skogselskapet i Buskerud og Telemark.

Detaljreguleringsplan for Trytetjern vest

Uttalelse fra FNF Buskerud

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Buskerud er et samarbeidsnettverk bestående av 14 natur- og friluftslivsorganisasjoner på regionalt nivå i gamle Buskerud fylke. Til sammen representerer vi i overkant av 30.000 medlemmer med betydelige allmenne interesser og kunnskap innen naturvern, landskap og friluftsliv. Sammen jobber vi for å ivareta natur- og friluftslivsområder som er særlig viktige for både natur og friluftsliv.

Vi viser til detaljreguleringsplan for Trytetjern vest, og takker for muligheten til å komme med en uttalelse. I denne uttalelsen ønsker vi å gi innspill på følgende:

- Natur- og klimakrisen
- Hytteutbygging
- Natur:
  - Manglende konsekvensutredning*
  - Villrein*
  - Kongeørn*
  - Vann og vassdrag*
  - kantsoner*

Vi viser også til innspill innsendt fra Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell som fraråder på det sterkeste at planene på Trytetjern Vest blir godkjent, og stiller oss også enig i denne uttalelsen.

Natur og klimakrise

FNs klimapanel (IPCC) og det internasjonale naturpanelet (Ipbes)¹ har slått fast at vi står i en todelt naturkrise og en klimakrise, som begge påvirker hverandre. Vi kan ikke løse klimakrisen uten å løse naturkrisen. Hvordan vi forvalter arealene våre har stor betydning for både mennesker, dyr, natur og klima.

På naturtoppmøte i Montreal, Canada, i desember 2022 ble det bestemt av verdens topp-politikere at vi sammen skal verne 30 prosent av verdens land- og hav innen 2030. Øvrig natur skal forvaltes på en bærekraftig måte. Miljø- og klimaminister, Espen Barth Eide, uttalte på møtet at Norge har syndet og at hytteutbygging og vei er verstingene når det kommer til naturtap i Norge.

All natur ligger i en kommune

Tap av areal er den største årsaken til at vi befinner oss i en samlet klimakrise og naturkrise.

Regjeringen og kommunesektorens organisasjon KS er enige om å følge opp den nye globale naturavtalen sammen. Kommunene forvalter størstedelen av Norges arealer og er svært viktige for å ta vare på norsk natur.

– *All natur ligger i en kommune. Derfor er jeg svært glad for at vi har blitt enige med KS om å arbeide sammen for å følge opp den globale naturavtalen i Norge*, uttalte Klima- og miljøminister Espen Barth Eide i januar 2023².

I kommuneplanens samfunnsdel 2022- 2034 for Flå kommune står det at kommunen skal «*ta vare på viktige naturverdier og vannmiljø, landskap og kulturminner. Utbygging må skje innenfor tålegrensen til miljøet, samtidig som vi må ha tilstrekkelig med arealer til ønsket utvikling og utbygging*».

Hvordan definerer kommunen tålegrensen for miljøet?

Vi mener Flå kommune må lage et arealregnskap og en oversikt over tomtereserver i kommunen for å kunne vise til at dere tar vare på viktige naturarealer.

---

¹ [Hovedfunn i synteserapporten i sjetten hovedrapport - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](#)

² [Sammen for naturen - regjeringen.no](#)

Hvordan ser Flå kommune på sitt ansvar for å følge opp den globale naturavtalen i Norge?

Kommuneplanens arealdel for Flå kommune ble vedtatt i 2016, og planprogrammet i 2014. En kommuneplan skal rulleres og vurderes på ny hvert 4. år. Dersom en kommuneplan videreføres uten at det er gjort en ny vurdering, kan Statsforvalteren fremme innsigelse til gamle arealplaner. Vi kan ikke se at kommuneplanens arealdel i Flå kommune har fått ny vurdering siden den ble vedtatt i 2016?

Om en kommune har god eller dårlig kontroll på hvordan arealene brukes kan blant annet vurderes ut fra når kommunestyret sist laget eller reviderte sin arealplan. Planarbeidet i en kommune med gammel arealplan preges oftere av gammel kunnskap, flere private reguleringsplaner og flere dispensasjoner fra utdaterte planer³. Det er 9 år siden planprogrammet til kommuneplanens arealdel i Flå kommune ble vedtatt. Det har foregått en betydelig bevisstgjøring i samfunnet rundt viktigheten av å ta vare på naturen siden den gang.

Hytteutbygging

I 2014 var det registrert 1666 fritidsboliger i Flå kommune. I 2022 ble det registrert 2440 fritidsboliger. Det er en økning på 774 fritidsboliger i Flå siden planprogrammet til arealplanen ble vedtatt. Bare siden 2020 er det bygd 353 nye hytter⁴.

Nå planlegges det for ytterligere 103 nye fritidsboliger på Trytetjern. Utnyttingsgraden er satt til maksimalt 236 m² bebygd areal pr. tomt. Det utgjør et område på 24 daa. I tillegg kommer veier, strøm- og avløp, skiløyper og turstier. Og en veldig stor økning i aktivitet i området.

I 2022 la regjeringen frem «Rettleiar om planlegging av fritidsbustader» . I veilederen står det blant annet at det er viktig å unngå nye fritidsboliger og tilhørende infrastruktur på myr, ikke bygge ut nye områder (Heller fortette på eksisterende hytteområder), verne om truede og sårbare fuglearter, unngå å bygge i gammel skog med mer.

Flå kommune har tidligere fått kritikk for hytteutbygging, og har da uttalt i media at de satser på hytteutbygging på omstridte Turufjell og Høgevarde. Vi setter derfor spørsmålstegn ved hvorfor kommunen nå ønsker å bygge ut et nytt område som ligger helt for seg selv, og utgjør en viktig del av grønnstrukturen på Flå, øst for Norefjell.

Juridisk sett står kommunen helt fritt til å oppheve eller endre vedtatte reguleringsplaner så lenge byggesøknaden ikke er vedtatt:

Plan og bygningsloven § 12-14 Endring og oppheving av reguleringsplan: Kommunestyret kan delegerer myndigheten til å treffe vedtak om å oppheve plan som i det vesentlige er i strid med overordnet plan⁵.

Vi anbefaler Flå kommune å tilbakeføre arealene til LNFR- områder (Landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift).

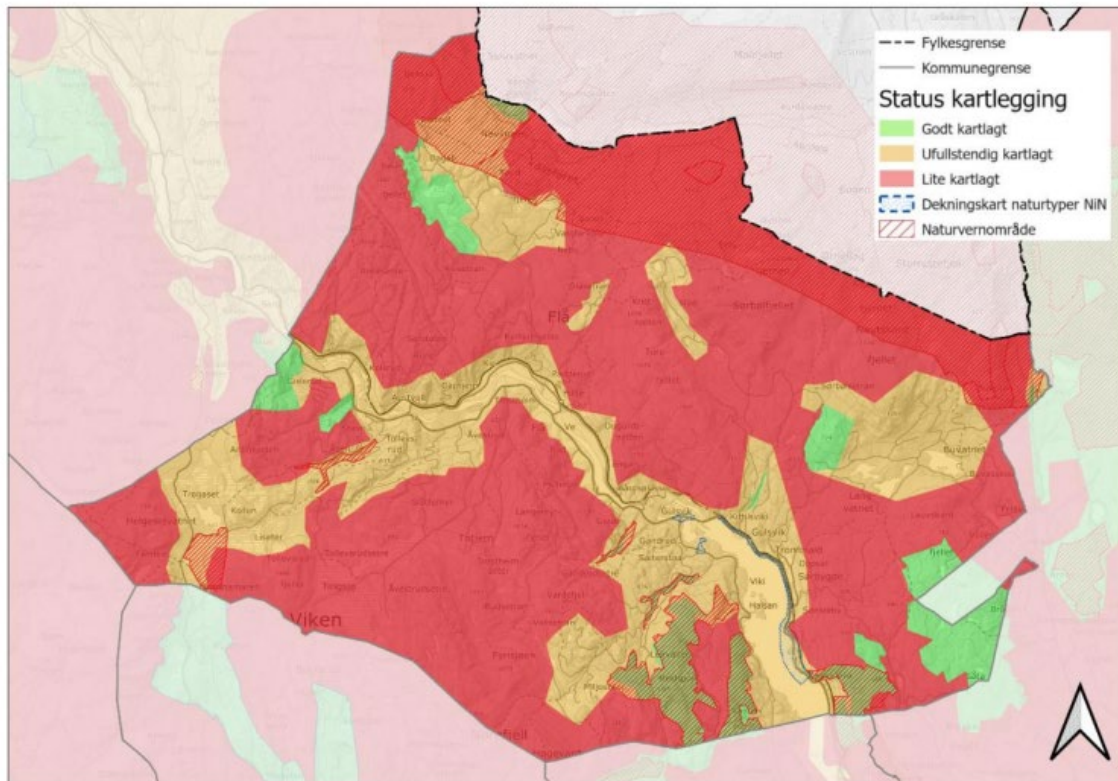
³ [Naturens drømmekommune - Sabima](#)

⁴ [10328: Fritidsbygg innen og utenfor tettbygd fritidsbyggområder, etter statistikkvariabel, region og år. Statistikkbanken \(ssb.no\)](#)

⁵ [Lov om planlegging og byggesaksbehandling \(plan- og bygningsloven\) - Kapittel 11. Kommuneplan - Lovdata](#)

Natur

Samlet sett vurderer Statsforvalteren i Oslo og Viken kartleggingsstatus for Flå kommune som «lite til ufullstendig kartlagt» for store deler av kommunen.

Figur 2. Kart som viser kommunens kartleggingsstatus. Kommunen vurderes for det aller meste som lite (rød farge)-ufullstendig (gul farge) kartlagt. Bare fragmenter vurderes som godt kartlagt (grønn farge), ikke synlig på dette kartet.

6

Sabima har samlet tilgjengelig naturdata fra alle norske kommuner, og rangert dem etter hvor flinke de er til å ta vare på naturen. Jo høyere beløp kommunen bruker på naturkompetanse (beløp per innbygger) jo høyere rangeres kommunen opp mot alle andre kommuner. Flå kommune rangeres som nr. 132 på barometeret Naturkampen. Flå kommune kan satse mer på natur ved å for eksempel ansette en naturforvalter eller biolog, og opprette en kommunedelplan for naturmangfold.

Flå kommune brukte kun 121kr. per innbygger på natur- og friluftskompetanse i 2021⁷.

Manglende konsekvensutredning

Det må gjennomføres en grundig konsekvensutredning av området før planene kan gå videre. Så vidt vi kan se er det kun gjennomført en kartlegging av villrein og kongeørn i området.

En konsekvensutredning for naturmangfold skal omfatte langt mer, som for eksempel en utredning av overordnede grønnstrukturer, rødlistede arter, økologiske funksjonsområder og landskapsøkologiske funksjonsområder. Dette er ikke utredet og det at et område kom inn i

⁶ omslagside (statsforvalteren.no) (Skjermdump).

⁷ Flå - Naturkampen (sabima.no)

kommuneplanens arealdel for såpass lenge siden, innebærer ikke at en ikke oppdaterer kunnskapsgrunnlaget til dagens metodikk.

Vi mener derfor at kunnskapsgrunnlaget for naturmangfoldet, bortsett fra for villrein og kongeørn, ikke er oppfylt.

Villrein

Rapporten fra Asplan Viak (2023) er klar når det gjelder villrein:

«Det planlagte hytteområdet, samt siste del av vegen som skal oppgraderes, ligger innenfor viktige funksjonsområder for villrein i dette regionale villreinområdet. Planområdet, samt vegstrekningen innenfor definert villreinområde vurderes til å ha «stor verdi» for villrein. Det vurderes at utbyggingen vil føre til at det økologiske funksjonsområdet for villrein vil bli sterkt forringet på grunn av inngrep i kalvingsområdet for denne villreinstammen. Utbyggingen vil splitte opp og forringe arealer slik at funksjonen som kalvingsområde brytes»⁸.

Villrein er i dag på den globale rødlista, og Norge har et særlig ansvar for å ta vare på denne arten. Villreinens leveområder er under økende press som følge av samfunnets arealbruk og menneskelig ferdsel i og omkring våre fjellområder.

Den største trusselen mot villrein i dag er inngrep som bygging av hytter, veier og kraftanlegg. Dette innskrenker og deler opp leveområdene for villreinen. Kommuner og andre myndigheter har ansvaret for å hindre skade på villreinens leveområder, gjennom bruk av plan- og bygningsloven og annet lovverk. Alle kommuner som har villreinområder innenfor kommunegrensa eller grenser til slike områder, skal vurdere hvordan de kan ta hensyn til villreinen i sine arealplaner.

Statsforvalteren har også tidligere anbefalt Flå kommune å ta området Trytetjern ut av arealplanen.

Flå kommune virker mer bekymret for tapt næringsutvikling i området, enn for sitt ansvar for å ivareta villreinen i området. At en kommune i 2023 referer til vedtak og bestemmelser om villrein på 1990-tallet finner vi svært påfallende.

«Rulleringsvedtaket tyder at grunneigaren på 90-talet fekk rett i sin frykt for at reinen ville kunne hindre annan næringsutvikling på eigedomane. I regional plan for Norefjell Reinsjøfjell er Trytejernområdet sett av til utbygging av fritidsbustader. Ei utbygging ved Trytejern er soleis i tråd med overordna regionalplan og kommuneplanens arealdel. Det at grunneigarane gjekk inn i eit frivillig forsøksordning bør vege tungt i saka».

Argumentet til Flå kommune om villreinstammen på Norefjell Reinsjøfjell er heller ikke i overensstemmelse med hva kommunen kommenterte om villrein i området i 2016 da arealplanen ble vedtatt:

«Flå kommune er ikke enig i at områdene ved Trytetjern/Trøstheimseter ligger innenfor villreinens leveområde. Spredte observasjoner/sporinger av villrein betyr ikke at området er i særlig konflikt med villreinen. Rådmannen viser i den sammenheng til at det er observert villrein lang Rv.7 like nord for Flå sentrum, men man kan av den grunn ikke konkludere med at bebyggelsen i dalbunnen er i konflikt med villreinen!» Fra kommuneplanens arealdel sluttbehandling i 2016. Arkivsak-dok.14/00116-211.

---

⁸ [om villrein og rovfugl - Trytetjern hyttefeltområde \(flaa.kommune.no\)](https://flaa.kommune.no)

Dette vet vi i dag at ikke stemmer. Kommunen må ta sitt ansvar for villreinstammen på Norefjell Reinsjøfjell.

Kongeørn

Forskning viser at fjellfuglbestandene er redusert med ti prosent over hele Europa siden 2000. Hovedårsaken i nedgangen i fjellfuglbestandene skyldes klimaendringer og nedbygging av areal.

I rapporten til Asplan Viak (2023) står det følgende om kongeørn:

«Tett opp mot planområdet finnes en lenge brukt hekkelokalitet for kongeørn. Planområdets verdi som funksjonsområde for kongeørn, som er en hensynskrevende, men livskraftig art, vurderes til å være «middels». Sammen med vurderingen om sterk forringelse vil den planlagte utbyggingen gi betydelig miljøskade (--) på kongeørnens funksjonsområde».

Vann og vassdrag

I planbeskrivelsen står det at det er opprettet et hundremetersbelte fra innsjøer til nærmeste planlagte hytte, og 20 meter fra bekker med årsikker føring.

Kantsoner

Det er viktig at kantsonen opprettholdes, og ivaretas. Kantsoner har en viktig økologisk funksjon. Den skal hindre avrenning, redusere erosjon, og den er særs viktig for organismene som lever i vann. Den gir skjul og skygge, og den tilfører næring til vassdraget. Den skal også fungere som en viltkorridor for dyr, og fugl som lever i området. For vannlevende fugl vil en kantsone være viktig for at de skal føle seg trygge. En godt fungerende kantsone består av gress, busker og trær. Mange insekter har livsstadier både i vann og på land. Disse artene trenger en rik kantvegetasjon langs vassdraget for å finne skjul og føde. I tillegg er de viktig næring for fugl og fisk. Vannressursloven stiller også konkrete krav til å opprettholde kantsonen.

Planområdet er skogkledt med flere mindre eller halvstore myrer, samt tre mindre tjern grensende mot myr. Vi ser de planlagte hyttene er lagt utenfor myr i området. Det er viktig at det planlegges en kantsone også mot myrområder under utbyggingsområder.

Til slutt

Med kommunalt selvstyre følger også mye ansvar. Er virkelig mer hytteutbygging veien å gå for en mer bærekraftig og klimavennlig fremtid?

Vi anbefaler kommunen å tilbakeføre arealene på Trytetjern til LNFR- områder (Landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift), og stanse videre utbygging i villrein- området.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Buskerud

Kaja Høgås

Kaja Høgås
Koordinator
FNF Buskerud

